

Zajedno kroz igru

Nekoliko ideja za kvalitetno provođenje slobodnog vremena s djecom rane i predškolske dobi

Zajedničko vrijeme ne mora značiti posebne izlete, nove igračke ni savršeno isplanirane aktivnosti. Povezanost se gradi i kroz čitanje slikovnice, zajedničko spremanje obroka, kratku šetnju, smijeh ili nekoliko minuta igre u kojima dijete ima našu pažnju. Igra je osnovna aktivnost svakog djeteta predškolske dobi i upravo se kroz igru dijete najbolje razvija i stječe važne vještine poput samokontrole, izdržljivosti, želje za uspjehom, radoznalosti i strasti za istraživanjem okoline (Popov, 2010).

Jesen nam pruža mnoštvo prilika za zajedničko istraživanje i igru. Šareno lišće, jesenski plodovi, grančice i zvukovi u prirodi mogu postati odličan poticaj za razgovor, igru i malu obiteljsku avanturu. U ovoj brošuri pronaći ćete nekoliko ideja za zajedničke aktivnosti koje možete provoditi sa svojom djecom, kod kuće ili na otvorenom. Ovisno o dobi djeteta, odaberite jednu aktivnost prema vašim mogućnostima i interesima djeteta te provedite kvalitetno vrijeme zajedno. Uživajte!

Jesenska šetnja kroz pet osjetila

Dob: 1+ (uz prilagodbu dobi djeteta)

Potrebno: udobna odjeća i obuća, jesenski plodovi koje možete pronaći te malo vremena za zajedničku šetnju i istraživanje.

Kako se igramo?

Krenimo u šetnju obližnjim parkom, šumom ili dvorištem. Umjesto da samo hodate, zastanite i zajedno istražite svijet oko sebe. Pokušajte se usmjeriti na 5 osjetila te istražite prirodu kroz svako od njih:

- **Vid:** Koje boje primjećujete? Možete li pronaći najveći ili najmanji list? Što vidite na drveću, ispod lišća koje je opalo, na nebu...? Možete biti kreativni s pitanjima.
- **Sluh:** Čujete li ptice ili šum vjetra? Kako zvuči lišće pod nogama? Osluškujte šum lišća među dlanovima kada ga uzmete...
- **Miris:** Osjećate li miris mokre zemlje, kiše, lišća ili jesenskog zraka? Istražite miris jesenskih plodova, voća i povrća koje sazrijeva u jesen...
- **Dodir:** Kakvo je lišće — glatko, hrapavo, suho ili mekano? Kakva je kora jesenskih plodova? Istražite zajedno s djetetom, uz oprez da dodiruju samo ono što je sigurno.
- **Okus:** Kada se vratite kući, zajedno s djetetom u sigurnom i čistom okruženju kušajte neku novu jesensku voćku ili plod. Pripremite kolač od jabuka, bundeve, ispecite kestenje, orašaste plodove... Uživajte u jelu kroz svih 5 osjetila!

S mlađom djecom dovoljno je promatrati, slušati i imenovati ono što zajedno otkrivате. Stariju djecu možete potaknuti da opisuju svoje doživljaje i postavljaju pitanja. Prepustite se djetetu da ono ponekad preuzme vodstvo.

Što razvijamo? Osjetilno opažanje, usredotočenost na sadašnji trenutak, govor, znatiželju, pažnju i osjećaj povezanosti s prirodom.

Jesenska potraga za blagom

Dob: 2+ (uz nadzor / usmjeravanje odrasle osobe)

Potrebno: košarica ili vrećica te popis boja ili slikovna kartica s jesenskim motivima za potragu.

Kako se igramo?

Pretvorite običnu šetnju u pravu malu istraživačku pustolovinu! Prije izlaska pripremite popis stvari koje ćete pokušati pronaći u prirodi. To mogu biti jesenske boje ili slike različitih prirodnih materijala i plodova. Primjere možete pronaći u **Prilogu 1.** i **Prilogu 2.**

Prilagodite aktivnost dobi svog djeteta. Za mlađu djecu – usmjerite se na potragu samo jedne stvari (npr. jedan list koji nam se sviđa) ili na nekoliko osnovnih boja – pronađite nešto žuto poput sunca, crveno poput jabuke, smeđe poput kore drveta i zeleno kao trava. Starija djeca mogu sama osmisliti što će tražiti ili razvrstavati prikupljene materijale prema boji, veličini i obliku. S njima već možete tražiti specifične stvari, poput lista određene boje ili oblika, češera, kestena, žira, grančice neobičnog oblika, nečega što nalikuje na životinju i slično.

Što razvijamo? Pažnju, opažanje, uspoređivanje, govor, imenovanje boja i oblika, znatiželju, kretanje i suradnju.

Land art – naša mala galerija u prirodi

Dob: 3+ (uz prilagodbu mogućnostima djeteta)

Potrebno: otpalo lišće, grančice, češeri, kamenčići, žirovi, kora drveća i drugi sigurni prirodni materijali koje pronađete.

Kako se igramo?

U dvorištu, parku ili bilo gdje u prirodi odaberite prikladno mjesto i zajedno stvorite umjetničko djelo od onoga što vas okružuje. Od lišća možete napraviti veliko srce, sunce, dugu ili spiralu. Grančice mogu postati okvir slike, a češeri i kamenčići dio zanimljivog uzorka. Ne morate imati unaprijed osmišljenu ideju. Možete početi slaganjem nekoliko listova, a zatim pustiti mašti da vas vodi. Dijete može stvarati samostalno ili zajedno s odraslom osobom, dodajući nove elemente i objašnjavajući što je napravilo. Uživajte u samom procesu i potrudite se da pratite ideje djeteta, umjesto da ispravljate ili usmjeravate njegov svaki korak. Pitajte ga što bi još mogli dodati i slično. Prije odlaska fotografirajte zajedničko djelo, a zatim materijale ostavite u prirodi gdje je to primjereno. Potrudite se koristiti otpale materijale, bez trganja živih biljaka ili uznemiravanja životinja.

Što razvijamo? Kreativnost, prostorno opažanje, strpljenje, suradnju i slobodno izražavanje.

**Prve dvije fotografije su preuzete iz knjige Balić, Batinić – Puškarić i Kunovec (2023) u kojoj možete pronaći više o ovoj metodi, kao i druge kreativne ideje o razvoju dječje likovnosti.*

Čarolija otisaka lišća

Dob: 2+ (uz pomoć odrasle osobe)

Potrebno: otpalo lišće različitih oblika, papir, voštane bojice ili tempere primjerene dječjoj dobi te podloga za zaštitu stola.

Kako se igramo?

U prirodi s djetetom odaberite nekoliko listova zanimljivih oblika. Možete ih upotrijebiti na dva načina – za izradu otisaka ili ih staviti ispod papira i nježno prelaziti voštanom bojicom kako bi se ocrtale njihove žilice.

Preпустите се дječjoj маšti – од отисака и облика можете стварати:

- Kukce: dodamo ticala, nožice i oči pa nastanu bubamare, leptiri ili sasvim neobični kukci.
- Cvjetice: listovi postaju latice, a grančica stabljika.
- Životinje: od jednog ili više listova nastanu jež, ribica, ptica ili životinja koju dijete samo zamisli.
- Jesensku šumu: kombiniramo različite otiske i bojama dodajemo drveće, travu, oblake ili kišu.

Mlađa djeca mogu istraživati boje i ostavljati otiske, dok starija mogu nadograđivati oblike, smišljati priče i imenovati svoje kreacije. Uvijek se potrudite umjesto kratkog „Bravo!“ pohvaliti dječji trud, pitati ga kako se njemu sviđa rad te započeti kratak razgovor o njemu.

Što razvijamo? Vještinu fine motorike, koordinaciju oko-ruka, kreativnost, znatiželju, koncentraciju i samopouzdanje.

Domaći plastelin uz jesenske čari

Dob: 2+ (uz pomoć i nadzor odrasle osobe)

Potrebno: domaći plastelin i jesenski plodovi po želji

Kako se igramo?

Ovisno o dobi djeteta, sami ili s djetetom pripremite domaći plastelin.

Potrebni sastojci za izradu su: 2 šalice glatkog brašna, 1 šalica sitne soli, 2 žlice ulja, 1 šalica vode i prehrambena boja po želji. U zdjeli pomiješajte brašno i sol, zatim dodajte ulje i postupno ulijevajte vodu, uz miješanje. Mijesite dok ne dobijete glatku i podatnu smjesu. Ako je premekana, dodajte malo brašna; ako je presuha ili gruba, dodajte malo vode ili ulja. Podijelite smjesu na nekoliko dijelova i svaki obojite prehrambenom bojom. Za jesenski ugođaj odaberite žutu, narančastu, crvenu, smeđu ili zelenu. Plastelin je spreman za igru!

**Tijesto možete zagrijati u loncu ili na laganoj vatri u pećnici kako bi bilo meko. Čuvajte ga u čvrsto zatvorenoj vrećici ili plastičnoj kutiji. Izgleda li osušeno kada ga izvadite, umočite u nauljenu vodu, razmijesite i podgrijte.*

Dijete može slobodno istraživati, mijesiti, valjati, stiskati i oblikovati plastelin. Dodavanjem jesenskih plodova potaknite simboličku igru i istraživanje. Evo nekoliko ideja:

- Šareni listovi: utisnimo list u plastelin i promatramo njegov oblik i žilice.
- Mali ježevi: oblikujmo tijelo od plastelina, a grančice ili druge prikladne materijale upotrijebimo za ukrašavanje.

- Jesenski plodovi: napravimo jabuke, bundeve ili gljive od plastelina. Možete u plastelin utiskivati i razne plodove poput kestenja, žirova, češera i slično.
- Šumska staza: od plastelina oblikujemo stazu, a uz nju utiskujemo lišće, kestenje, žirove, češere i slične plodine.

Ne mora nastati savršen rad – važno je da dijete ima priliku istraživati, stvarati i uživati u zajedničkom vremenu.

Što razvijamo? Finu motoriku, koordinaciju oko-ruka, osjetilno istraživanje, kreativnost, koncentraciju, govor i suradnju.

*Ove jeseni poklonimo djeci ono što im najviše znači
– svoje vrijeme, pažnju i zajedničke uspomene.*

Literatura – korištena u izradi ove brošure – ali i preporuka za dodatne ideje za roditelje:

Balić, A., Batinić – Puškarić B. i Kunovec, M. (2023). *Pristup razvoju dječje likovnosti – Artfulness*. Zagreb: Palabritas d.o.o.

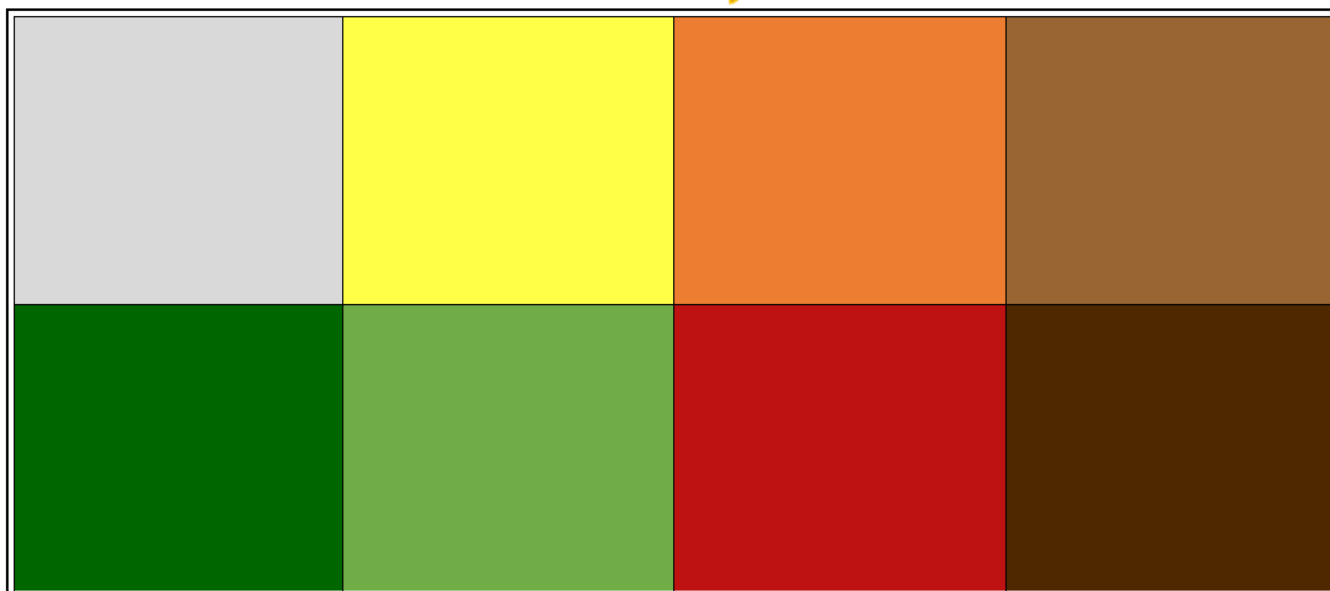
Einon, D. (2005). *Igre stvaralice za djecu 2 – 5 godina*. Zagreb: Profil.

Einon, D. (2004). *Igre učilice*. Zagreb: Profil.

Popov, D. (2010), *Enciklopedija razvojnih igara za djecu od 3 do 7 godina*. Zagreb: Planet Zoe d.o.o.

Watt, F. (2008). *365 ideja koje možete ostvariti*. Zagreb: Neretva d.o.o.

Prilog 1. Primjer jesenske potrage za blagom – prema bojama

Prilog 2. Primjer jesenske potrage za blagom – prema slikama

Jesenska potraga za blagom

☀️ Pronađi i označi! ☀️

 ☐ češer	 ☐ žuti list	 ☐ crveni list	 ☐ narančasti list
 ☐ zeleni list	 ☐ smeđi list	 ☐ kesten	 ☐ žir
 ☐ kamenčić	 ☐ grančica	 ☐ gljiva	 ☐ jabuka (plod)
 ☐ šipak	 ☐ grančica bora (zeleni)	 ☐ grozd	 ☐ suncokret (jedan cvijet)

IZRADILA: Martina Ivandić,
psihologinja DV Babarin